Ч. 91. Чернівцї, субота дня 26. цьвітня (8. мая) 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Загальні збори Народного Дому в Чернівцях.

III.

Будовати конечно.

Проф. Стоцкий вказує на результати десятилїтної працї, відколи товариство закупило нартеровий дім. Товариство приступило до купна з дуже малим капіталом, бо всего мало коло 3000 зр. а тепер вартість дому піднесла ся майже о десять разів стілько. За той десятилїтний час виплачувано реґулярно рати довгу, що тяжив на реальности, справлено інвентар для внутрішного урядженя, покрито кругольню, удержувано читальню; повстала друкарня, котра по виплаченю коштів урядженя перейде на власність Народного Дому і збільшить его маєток. Вкінци оснував Народний Дім „Руску бурсу“ і тим способом сповнив ті надії, що поклала на него буковиньска Русь, що Народний Дім стане осередком нашого народного і духового житя. Тепер прийшла важна хвиля в розвою сеї інституциї. Ми отримали з ласки монарха 6000 зр. і повинні старати ся ужити той дар як найхосеннїйше. Коли би ми ужили ті гроші на покрите дому і на репарациї та на сплату довгів, то вправдї опорядили би ми і очистили з довгів реальність, але коли би вже раз прикрили ті мури, то запечатали би їх вже на довгі, довгі часи. А тимчасом теперішний дім вже і так стає за тїсний для поміщеня бурси і товариств. Тому користнїйше поставити перший поверх, хотяй би прийшло ся затягнути новий довг. Бо через розширене дому зискає ся два мешканя для винайму за 1200 зр. річно — і тим можна буде вигідно сплачувати новий довг а надто придбає ся салю і вигіднїйше поміщене для бурси та для товариств. Також піднесе ся вартість реальности через вибудоване поверха і заведене каналїзациї і водопроводів може у двоє тілько, як се буде коштувати.

Ред. Маковей є тої гадки, щоби справу будови поручити видїлови, а до ширшого комітету щоб належали ті члени, що схотять заняти ся збиранем складок на ширшу скалю. На рік 1898 припадає тілько ювилеїв, що треба забирати ся зараз до будови, щоби ми ще сего лїта довершили еї а нарік вже мали свою салю. Без салї ми не зможемо нарік заманїфестувати себе, як слїд. І так припадає в 1898 роцї 100-лїтний ювилей відродженя лїтератури (від появи Енеїди), 250-лїтний ювилей війни Хмельницкого з Польщею, 50-лїтний ювилей панованя цїсаря, 50-лїтний ювилей знесеня панщини, 50-лїтний ювилей заснованя першої рускої ґазети — одним словом рік 1898 дуже богатий в ювилеї, котрі треба визискати до народних манїфестаций.

Уч. Дарій Пігуляк ставить внесене на замкнене дискусиї задля спізненої пори; внесене принято. Господар Меленка з Рогізни виступає з жалями против буковиньских сьвящеників, що замісць опікувати ся народом, шкодять ему на кождім кроцї, замісць стати ему провідниками, спихають его на бездорожя. Сьвященик прецїнь перша особа в селї, а він як стане против учителя а завсїгди ще і даскал ему помагає — то учитель майже не годен що зробити в селї. Учитель говорить людям так а они не довіряють ему, питають якої він віри? може він який унїят? — най ми почуємо, що піп скаже. Ідуть до панотця, а він їм якраз потверджає, що се унїят, що знюхав ся з Поляками, що ему нема що вірити. А даскал ще доповідає: видите, як вас тепер штрофують за школу? Чи таке було давнїйше? — нї. А хто се видумав! — Стоцкий тай Пігуляк; а панотець кивають головою тай притакують: „правда, правда.“ Таки що правда, то цїлу вину за темноту народу поносять сьвященики, бо они є від того щоби ширили сьвітло. Бесїдник дякує сьвітскій інтелїґенциї, що займає ся просьвітою і народною долею.

Відтак голова зборів дав під голосоване внесене такої основи:

Загальні збори Народного Дому поручають видїлови на підставі предложених плянів приступити до будови першого поверха. Видїл має обовязок придбати средства до будови поданими в дискусиї і иньшими способами та доповнити ся фаховими людьми так, щоби будова станула в як найкоротшім часї. Се внесене приняли збори одноголосно.

Наступив вибір нового видїлу, котрий у вівторок так уконституовав ся: головою Народного Дому остав ся і на дальше презес карного суду і посол Сидір Винницкий, першим его заступником вибрано д-ра С. Стоцкого, другим заступником інспектора Ом. Поповича. Першим секретарем став Григорий Ганкевич, другим Осип Маковей. Ведене каси поручено д-ру Стоцкому при помочи урядника товариства. Господарем Народного Дому вибрано Ом. Манастирского, а контрольором В. Михальского. Ведене читальнї поручено В. Михальскому. Кромі них до видїлу належать ще Ат. Руснак і Антін Клим.

Наконець подякував голова зборів надрадник Ясеницкий всїм учасникам, особливо замісцевим за численний збір і патріотичне одушевлене для такої важної народної справи. Желанем доброго успіху і щасливого доведеня до кінцв будови Народного Дому та окликом на честь цїсаря замкнув голова збори.

Нещасте в Парижи.

—o—

Страшна катастрофа в базарі добродїйности на полях Елїзейских в Парижи, в котрій згинуло около 120 осіб з найвисших кругів париских, нагадує обставинами серед яких настала, подібні катастрофи у віденьскім т. зв. Рінґ-театрі і на поли ходиньскім в Москві підчас коронациї теперішного царя, та насуває кілька га-

---

44)

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Маю, панї добродїйко, маю — говорив Заборовский, як в горячцї. — Панї позволять, що я на хвилиночку відійду взяти иньший сурдут, бо я собі звичайно як дома вигідно, а при гостях не випадає.

— Але-ж, пане Заборовский, — просила баронова любезьким голосом — тілько ви не задавайте собі нїякого клопоту! Я-ж не панночка, що на таке дуже зважає... А ще і сина чую, маєте?

— Маю, панї! Гультай такий, що пошукати. Я его зараз закличу.

Заборовский вибіг у другу комнату і кликнув на Стася. Притім в одній хвилї і переодягнув ся. Увійшов разом зі Стасьом до сальону.

— Мій син Стасьо!

Стасьо поцїлував баронову в руку і стояв заклопотаний. Але баронова втїшила ся і ним:

— Цїлком такий самий, як мій Владзьо — казала она і гладила Стася по голові. — Мій учить ся в Хирові у Єзуїтів — додала. — Сїдай же собі, Стасю, ту коло мене; сїдай, дитичко, не встидай ся.

— Здичів хлопчиско на селї! — замітив Заборовский.

— Ох, якже на селї і не здичіти! — нарікала баронова. — Так нудно, анї де вийти, анї з ким поговорити. Ще доки робила порядки у себе, спровадившись до Новосїлок, то мала зо два місяцї роботи і не нудила ся. А тепер сиди тай сиди! От я й рішила пізнати ся з сусїдами, аби мала з ким жити.

— Я вже також вибирав ся до вас, панї, а тимчасом ви мене випередили! — сказав Заборовский, видумавши на борзї чемність, про яку й не думав. — Дуже мене то тїшить, вірте менї, панї.

— І ми ту жиємо скучно — замітила Маня.

— Вірю, вірю, тай ще по такій страті, по смерти матери. Давно то, як мама померла?

— Небавом рік буде.

— Жаль менї вас дуже, мої сироти! — говорила баронова, гласкаючи Стася дальше ласкаво по голові. — Знаю я, що то страта рідної матери, сама того зазнала...

Панї баронова говорила помалу і солоденьким голосом. Заборовский дивив ся на неї пильно і вдоволено усьміхав ся. Дальша розмова вела ся про відносини Залїся і Новосїлок, про відносини господарскі (Заборовского чудовало значне обізнане баронової з господаркою) і родинні. Заборовский дізнав ся, що она походить з Познанщини; коли повдовіла, обридла їй вся сторона, в котрій жила; тодї продала свою посїлість і перенесла ся до Галичини.

— На велике вдоволене наше — додав Заборовский чемно. — То знаменито, сусїдко-добродїйко, що будемо мали нагоду бувати нераз у вашім товаристві! Від смерти жінки і я засидів ся, як борсук в ямі, зовсїм здичів. Нїкого майже не відвиджую, нїкуди не виїзджаю... А ту до того клопоти господарскі, не треба вам, панї, казати...

— Розуміє ся, розуміє ся — впевняла баронова.

Баронова посидїла собі з годину у Заборовского на розмові о рїжних справах і при малій перекусцї. Заборовский незвичайно радо розмавляв з нею, здержував еї, коли она збирала ся скорше відїзджати,

K.K. ZEITUNGS-STEMPEL

док, котрі мимо всеї сумности факту, таки годі не зазначити. Люди, що цілими масами шукають розривки і забави, знаходять як-раз підчас них так само масами як найстрашнійшу смерть. Париска катастрофа стала ся для Парижа тим грізнійшим Memento, що іменно Париж єсть тим огнищем, звідки розходить ся по цілій Европі та злощасна заохота до житя з дня на день, до житя гулящого, вишукуючого всї можливі способи, щоби лиш хвилею ужити і забавити ся весело, хоч би то на око мало і якусь благороднійшу ціль, як от і базар добродійний, що мав забавою одних помагати нуждї других.

А Париж уміє ся бавити! Коли там захоче ся живим забавити ся весело, то навіть і померших не можна лишити в спокою. Не так то давно відбував ся концерт одинокий в своїм роді, якого доси ще нїколи не бувало і може вже не буде — концерт в гробах серед кістяків! Під Парижем знаходять ся катакомби, в котрих від многих сот лїт спочивають кости померших. До тих катакомб можна заходити лиш за окремим дозволом поодиноким людям, бо як кажуть ті, що там були, підземні гробницї знаходять ся в досить лихім станї і могло би там також дуже легко прийти до якоїсь катастрофи. Отже в однім місци тих гробниць зроблено салю концертову. Стїни прибрано чорним сукном, засїла музика, зібрало ся множество Парижан і саме о півночи розпочав ся концерт для живих в домі померших, серед кістяків. Полїция не знала о тім нїчого, так само як і не знала тепер, що базар добродійний не збудований безпечно від огню.

Що було причиною теперішної катастрофи, годї ще й доси знати; кажуть лиш, що при кінематоґрафі, котрий показувано в базарі, займили ся від искри електричної звої фотоґрафій з целлюльози, поломінь бухнула відразу і базар зачав горіти. Базар, в котрім відбували ся забави на цїли добродійні, був то величезний дерев'яний будинок з двома входами, дуже красно уладжений і украшений. Декорациї в нїм представляли часть стародавного Парижа, якусь стародавну улицю, а в шатрах розставлених на улици молоді дами з найвисшої аристократиї продавали там всїлякі річи, котрі перед тим призбирали на добродійні цїли. Розуміє ся, що всї, як при такій нагоді, були як найкрасше поубирані, в легких сукнях. Базар той уряджувала, кажуть, головно княгиня д'Ізе (d'Uzes) і кажуть, що то в єї шатрі зачало насамперед горіти. Між гостями були також комендант Парижа ґен. Сосіє, нунций Клярі, княгиня д'Алянсон, рідна сестра нашої цїсаревої, і множество осіб з найвисшої аристократиї. Що забава відбувала ся на добродійні цїли, то й дві монахинї продавали предмети в Базарі і явив ся також папский нунций Клярі. Єго присутність була причиною, що в базарі зібрало ся було первістно около 6000 осіб. Але нунций був лиш коротко і вийшов ще перед катастрофою.

Коли роздав ся крик: Горить! всї гостї кинулись до дверий і збили ся тут в таку масу, що для стоячих поза ними не було вже ратунку. На панях займили ся сукнї і они як горіючі смолоскипи бігали по базарі, кидали ся на землю та качали ся, щоби придушити на собі огонь. Иньші крили ся де в яких заулках і там відтак згоріли. Настав такий страх, що богато з гостий з розуму зійшло. В першій хвили не було нїякого ратунку, бо полїция перед тим не постарала ся о нїякі средства осторожности. Цїла катастрофа не тревала довше як 20 мінут.

Коли опісля наспіла сторожа пожарна і дві компанії піонїрів, почав ся ратунок в горіючім будинку, зроблено отвори і ними уратовано ще богато людий, хоч вже многі з них були більше або менше попарені. В самім будинку знайдено богато трупів або попечених або спалених таки на попіл. Трупів зложено до палати промислової, щоби їх там свояки могли відтак розпізнати, але многі були так ушкоджені, що ледви ще можна було пізнати, що то людскі тїла. Тїла княг. д'Алянсон таки зовсїм не віднайдено; знайдено лиш єї перстїнь, згоріла видко на попіл. Богато тїл знайдено таки майже поприлїплюваних до стїн будинку — згинули в часї натовпу.

О смерти княг. д'Алянсон доносять: Она продавала в базарі зараз побіч княг. д'Ізе. Якраз розкладала свої товари, коли якась дама приступила до неї і сказала: Горить, втїкаймо! Чоловік єї, що на хвильку відійшов був від неї, прибіг зараз і взяв єї під руку, але їх у глотї розірвано. Князь Алянсон і дві служницї княгинї уратували ся. Князь лиш попарив ся і обгоріло єму волосє на голові.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 7-го мая 1897.

Конкурс на посаду молодшого учителя при двоклясовій народній школї в Гатнї з рускою викладовою мовою і нїмецкою яко предмет шкільний; на посаду учителя і молодшого учителя в двоклясовій народній школї в Іпошештах з рускою викладовою мовою а нїмецкою і волоскою яко предмети шкільні — розписує сучавска повітова рада шкільна і туди треба давати подання до кінця мая а для Іпотештів виказати ся здібностию удїляти науку православної релїґії.

Звертаємо увагу тих, що замовляють книжки за післяплатою, що дешевше буде, коли пришлють гроші на книжки переказом, нїж як беруть їх послїплатно, бо сама посилка послїплатна коштує до 30 кр., чого при посилцї під опаскою нема. Послїплата добра лиш тогдї, як замовляє ся книжки на більшу суму.

Дістаємо письмо від парохіян села Х. на Буковинї, в котрім нарікають дуже на свого панотця Т. Сей панотець жиє з жидами в великій приязни (селяни вже цїлують і жида в руку, коли той іде з панотцем) і дуже ганьбить селян, хоч нїчого їх не вчить. В селї страшне піяньство, а пан-отець аби хоч слово сказав піякам. Селяни описують нам кілька подій із своїм пан-отцем, котрі справдї виставляють пан-отця в лихім сьвітлї. Не можемо справдити, кілько в їх письмі правди і тому лиш коротко згадуємо про него. Але що богато панотцїв на Буковинї дуже занедбує своїх парохіян, се правда.

Місцевість Солька, одиноке на Буковинї клїматичне місце з водною курациєю та ново заведеним фізикально-дієтичним способом лїченя, переходить з днем 10. мая під управу др. Едварда Байлїха, тамошного закладового лїкаря.

Короста між кіньми ширить ся в гусарскій касарни на Рошу. Сего тяждня мусїли для того застрілити 8 коний.

Процес березовицкий скінчив ся 2. мая вечером в Тернополи. Засуджено Семка Гладуна на 4 місяцї, Сковроньского, Андруха Гладуна, Михайла Підгайного, Ілька Підгайного і Миколу Житиньского на 2 місяцї, Івана Житиньского, Івана Отиньця, Романецкого, Мушатого і Гриньки Отиньця на 6 тижднїв, Кобильника, Дмитра Підгайного і Дябла на місяць арешту. Прочих увільнено. Процес виказав: що таки в Березовици хотїли перевести ночию правибори без правиборцїв, що в тій цїли зїхав там комісар староства, спросили кільканайцять хрунїв та в остатній хвили перешкодила їм в тих заходах березовецка громада. Також виказав процес цїлковиту безвинність панотця Мироновича, котрого жандарми закутого провадили пішки півтора милї до Тернополя до арешту.

Потомки королевої Вікториї. Старенька анґлїйска королева числить 70 жиючих потомків: 7 синів і доньок, 33 внуків і внучок, а 30 правнуків і правнучок. Підчас шістьдесяти лїтного ювилея пановання, що наступить незадовго, будуть заступлені всї чотири ґенерациї королївскої родини: королева лїт 78, князь Уельский (наслїдник престола) 55, воєвода Йорку 32 і трилїтний князь Йорку. Мабуть ще нїколи не входила анґлїйска королївска родина в так тїсні звязи посвояченя з европейскими домами пануючими як тепер. З виїмкою короля Юрия III., що числив 82, а панував 59 лїт, нї один анґлїйский володар не досяг віку королевої Вікториї.

обіцював приїхати до неї на Великдень разом з дїтьми; просив єї також до себе — а на відходї поцїлував в руку і поміг їй також сїсти в кариту. Глянув притім оком знавця на конї — видко було, що подобали ся єму. Поклонив ся кілька разів за відїзджаючою каритою і вернув ся у сїни. Аж тепер нагадав собі, що Мазури чекають.

Они сидїли собі спокійно в паньскій комнатї і балакали.

— Не гнївайте ся, панове господарі, — перепросив їх Заборовский — я мав гостя.

— Нїчо не шкодить — відповіли ті.

— Ну, якже буде?

— Ласкавий пан мусять спустити два тисячі.

— Не спущу.

— То ми не погодимо ся.

— Як нї, то нї — відповів Заборовский рішучо — я о вашу ласку не стою. Пораджу собі в иньший спосіб; я вже знаю як.

— Продасьте своїм людям?

— То нї; я мабуть і зовсїм не продам ґрунту. Шкода менї. Двох тисячів не хочу дармо тратити...

Мазури дивували ся, що Заборовский так нагло змінив свою думку; готові були вже по довгім торзї докинути ще сто зр., але сї малі причинки, які они в торзї додавали, вивели Заборовского зовсїм з терпеливости і він рішучо заявив, що не продасть ґрунту.

Мазури вийшли з двора. До пізного вечера они то радили ся на дорозї або в коршмі, де стояв їх віз, то вертали ся до двора. Вкінци з чим приїхали, з тим і відїхали, не добивши торгу. Дїдич уже не думав ґрунту продавати. Славко був дуже тому рад, хоч дивував ся також Заборовскому.

Але про похвальну постанову дїдича громадяни Залїся сего дня нїчого не знали. Богато з них бачили чотирьох Мазурів, походжаючих з дїдичем по полях і по селї, і відказували один перед другим, що якісь заволоки находять в село, їм землю відбирати.

І самі Мазури вечером пересьвідчили ся, що в Залїсю приятелїв не найшли. Їхали дорогою з села лїсом. На дорозї до гостинця було велике болото, тому ішли пішки. Назустріч їм з лїса вийшло кілька селян і почали ще здалека лаяти ся:

— Гей, заволоки мазурскі, ви по нашу землю прийшли? А не дочекати вам!

— Cego chcecie? — спитав ся один Мазур, не розуміючи Русина, і виступив наперед.

— Чого хочемо? — говорив Русин, приступаючи до Мазура. — Ось того хочемо! — і махнув Мазура рукою поза ухо.

Мазур крикнув на своїх і як схопив слабосилого Русина, зараз єго запхав в болото. Той тілько спльовував.

Прискочили иньші Мазури і Русини та почала ся бійка на дорозї в болотї. То болото, славне густе галицке болото по колїна, незвичайно спиняло їх одушевлене воєнне. З краю дороги, де було ще сяк-так сухо, всї залїзли на середину, а з середини перевалили ся — хто скорше, хто пізнїйше

Як мужик сам дитину ховав. В суботу перед Воскресенем у селянина Нестора Рушкулца в Вовчинцях померла півтора-тижнева дитина. Пішов він до свого панотця годити ся за похорон. Панотець зажадав 2 зр. Рушкулець давав тілько 1 зр., бо він бідний чоловік. Не могли погодити ся; мужик ждав аж до понеділка перед вечером на панотця і вкінци рішив ся обійти ся без него. Взяв домовинку на плече, образ в руки, і сам-самісенький ішов на кладовище. Дорога не близька, три кільометри. Жаль єму було, що ховає дитину і без панотця і без оружія церковного, так він ставав по дорозї і читав щось з образу, як з книжки. Бачили то люди і ішли чимраз більшою громадою за ним. Вже прийшли на кладовище — дивлять ся: біжить панотець до них і починає просити, аби міг гріб запечатати. Видко, надумав ся, і запечатав гріб. Що такі похорони псують нарід, не треба й говорити. — При тій нагоді мусимо в оборону сьвящеників сказати, що звичайно наші мужики дуже жалують заплатити панотцеви за єго нераз великий труд, але дати за горівку н. пр. на похорони в двоє, в троє тілько, як сьвященикови дали, то не жалують. Панотцї повинні в таких випадках дуже обережно поступати з мужиками, вчити їх, злі звичаї викорінювати, а не поступати занадто по ремісничому...

Доля домашного учителя. До яких сумних наслїдків може довести над міру розвинене почутє обовязку, сьвідчить слїдуюча траґічна пригода. Не один говорить, що нема то в сьвітї, як вічно весела сьвіжа молодість, але і не один памятає добре, скілько то він в тій молодости мусїв перенести горя і недостатку, заким добив ся якого такого становиска. Антін Ванке, син бідних родичів з Чехії, удав ся по покінченій ґімназиї до Відня на дальші студиї. Не так з грошем прибув він сюди, як радше з надіями, що лекциями забезпечить собі прожиток. За хату заплатив два місяцї наперед а щоби і на довше мати захист, жив 15 крайцарами денно, що їх видавав на сухий хлїб. Тимчасом шукав лекциї. Хоч як щастє від него сторонило, то таки удалось єму вкінци заняти місце домового учителя в одного банкира. За науку двох молодих ґімназиястів діставав Ванке 30 зр. місячно враз з цїлим удержанем. Все почало щасливо складати ся. Раз взяла Ванкого охота, виробити хлопцеви домову латиньску задачу, а той з повним довірем до відомостий свого ментора відписав гладко задачу і віднїс до школи. Коли приніс єї відтак домів, на задачі видні були два великі штрихи. Домовий учитель зробив в задачі дві великі похибки, а кляса, яку ученик одержав за роботу учителя, не була вдоволяюча. Ванке взяв собі сю немилу пригоду так дуже до серця, що постановив умерти. І дійсно по якімсь часї счез без слїду. З полишених паперів довідалась родина банкира о єго намірі і стала за ним пильно пошукувати. Людяний банкир визначив навіть відповідну нагороду. По кількох днях виявила ся страшна подія. Дїти, що шукали на берегах озера Найзідерского (в Угорщинї) за грибами, найшли трупа учителя. Кидаючи ся в воду, підрізав собі Ванке горло. Quem di odere, pedagogum fecere.

Підземні люди. О трийцять миль від Парижа, в департаментї Лер мешкають під землею люди, здаєсь ще від часів середновічних. Є то племя зовсїм відрубне, непідчинене жадним правам француской републики: сидять у себе під землею — тож полишають їх цїлковито в супокою. Подорожні, котрі навіщали ті підземні нори, оповідають, що такої як там нужди, не стрічали навіть в Суданї або в Китаю. Жителї тих підземель нечисленні: сотка ледво. Мешкають там з діда прадїда і є знані добре в околици. Давнїйше, як поблизькі узгіря були покриті винними корчами, инакше вело ся підземним жителям: витискали вино і вимінювали єго на товари. Нинї винницї опустїли, жителї попали в страшну нужду і здичіли. Вже майже цїле столїтє жиє цїле племя оттак з воздуха. Не працює зовсїм і не посїдає жадних средств удержаня, житє кождого є правдивою загадкою. Сплять на сухім листю, варять в коробках від консервів, призбираних на сьмітниках. Мала тілько часть жителїв вбирає ся в лахмани: майже всї ходять в одягах — Адама. Очевидно, що до давних жителїв прибувають часом нові: доволї там типів, які стрічає ся тілько по вязницях. Підземельники жиють в станї цїлковитого упадку і фізичного і морального. Жиють житєм диким, а морально стоять без порівнаня низше чим найдикші племена. Нема там подружий; цїле племя є неначе одним подружем, бо женщини уважають ся за спільну власність. І то всьо при кінци XIX віку біля Парижа!

Божевільний рахмистр. Пештеньска полїция привезла минувшого тижня до дому божевільних незнакомого, що кричав на цїле горло, що є Богом і буде чесних людий впроваджувати до неба. Назвища божевільного годї було довідати ся. Щоби пізнати єго здібности умислові, один з лїкарів дав єму до розвязаня рахункову задачу, котру божевільний розвязав з задивляючою точностию. Директор задав єму таке питанє: На лїнії центиметровій находить ся 15.000 филь червоного сьвітла; позаяк сьвітло в секундї пробігає 42.000 миль, кілько филь досягне оно в протягу одної секунди? „Чотириста пятьдесять білїонів“ — відрік хорий без намислу. І на питанє з обсягу висшої математики, дотично движеня небесних тїл, взяте з астрономії Фляммаріона, божевільний давав сейчас відповіди. Деколи не годили ся они з результатами, зазначеними в дїлї Фляммаріона, хотяй хорий запевняв з усьміхом, що не помиляє ся. По довгих дослїдах лїкарі відкрили, що в дїлї Фляммаріона находять ся похибки друкарскі і що хорий справдї не милить ся. Відфотоґрафовано пацієнта і на основі єго образу відкрила полїция, що божевільний є Моріц Франкль, звісний колись в Европі рахмистр.

Пригода з моздїрем у великодну недїлю трафила ся в Жиравцї коло Львова так само, як у нас в Мамаївцях. Моздїр загвоздили так сильно, що порох розірвав єго на кусні і зранив смертельно двох хлопцїв, що стояли під церквою. Кавалки зелїза з моздїра повибивали вікна у церкві, та навіть аж у селї пробили стріху одному ґаздї.

В карнім судї в Станїславові склала ся сьмішна пригода підчас розправи. Обжалований гуцул так дуже розгнївав ся на сьвідка за єго перекручені зізнаня, що звернув ся до трибуналу з таким питанєм: „Високий Суде, чи вільно тріснути го в морду?“ Розуміє ся, що суд не прихилив ся до того прошеня, а загонистий гуцул кривдував собі дуже.

Як жид стає мілїонером. Жид Ляйос Крізер прийшов перед 18 лїтами яко простий виндрівник з Угорщини до Вигоди, в долиньскім повітї. Тут одержав він у барона Поппера зовсїм інтратне місце. Але вскорі відкрив жид в собі предприємчий талант, кинув службу і зробив ся у того самого пана ґенеральним предприємцем, зразу на малих просторах лїсових, а відтак на цїлій лїсовій маніпуляциї. Тота маніпуляция затрудняє там тисячі християньских робітників і як основно з'умів пан Ляйос єї використати, сьвідчить найлїпше се, що в протягу десяти лїт купив собі житє 2-го с. м, вистрілом з револьвера син інспектора дирекциї домен і лїсів, Генр. Добруцкий, що числив 19 лїт житя і був талановитим скрипачем. — З Загребу доносять, що епископ Штросмаєр сими днями поважно занедужав. Недуг — як догадують ся — мав бути наслїдком спожитя страв затроєних, припадково в епископскій кухни. — В Вашинґтонї отворено вчера всесьвітний конґрес почтовцїв.

Помер у Львові др. Михайло Розлуцкий, асистент санїтарний львівского староства. Покійний, Русин, сповняючи тяжкий обовязок лїкаря мав в останнім часї санїтарний надзір над громадою Скниловом коло Львова, де — як відомо — панує епідемічно пятнистий тиф. Несучи ревно поміч недужим, він і сам набавив ся тої страшної хороби, котра вкінци принесла єму смерть. Покійний був також закладовим лїкарем в Дублянах.

— в рів у болотнисту воду, там хлюпали ся як качки, товкли собі добре боки і голови, так що аж відляск ішов; — аж коли позаліплювали собі болотом очи, набрали повні холяви води та вимарали одежу в болотї на всї боки, перестали і добровільно чимскорше розбігли ся.

Хто побідив, годї було знати; Мазури не менше били, як Русини, хіба з більшим запалом, а Русини не менше стогнали, як Мазури... Тягнуло ся те не довше як десять хвиль, а по яких кільканайцяти хвилях на темнім побоєвищи лежали тілько поломані палицї, два втоптані в болото капелюхи, люлька — ну, і досить крови... Тяжких калїцтв у тій битві не було; рускі селяни приготовляли напад на пізнїйшу годину і не мали навіть в руках колів, без яких они звичайно бійки не ведуть. Они вже як кого бють, то конечно мусять голову розбити; лекше бити не вміють...

(Дальше буде.)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 7-го мая 1897 року.

Царгород. Офіцияльно доносять, що після передвчерашної, завзятої, цїлодневної борби коло Фарсалю цофнув неприятель частину війск, коли переконав ся, що єму неможливо довше опирати ся. Досьвіта напали Турки на Фарзаль, прогнали неприятеля в безпорядку і вдерли ся до міста. Дивизия кавалериї переслїдувала неприятеля в напрямі до Домокосу. Гайрі паша повелїв виконати зворот против Домокосу.

Віденъ. В радї державній президент посьвятив слово княгини Алянсон, що згинула при пожари базару в Парижи. Відтак прийшло під обради внесенє о поставленє мінїстрів в стан обжалованя за розпорядженє язикове. Ґраф Баденї вказував на те, що подібні розпорядженя видавали давнїйші мінїстерства а парлямент узнавав їх законність. Пос. Вольф назвав Словенцїв і Чехів низшими нациями і се викликало таку бучу, що президент два рази засуспендував засїданє, бо не було можна утишити палату.

Атени. Вольо майже зовсїм опущене. Полковник Смоленьский цофає ся в порядку до Гальмиро.

Сальонїкі. Грецка фльота дала кілька вистрілів на обоз коло Касандри, але не мала відваги висїсти на сушу.

Царгород. Приготовляють безпроволочний похід через Домокос до Лямії.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Днїстер розпочав пятий рік своєї дїяльности. Фонди „Днїстра“ після заключень рахункових з днем 31-го грудня 1896 виносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х лїтах виплатив „Днїстер“ 1176 відшкодовань в сумі **309.147 зр. 69 кр.**

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

ЯЄЧКА

прядки шовковницї

(Seidenspinner)

перворядних родів: італїяньских, країньских і американьских має на продаж по 30 кр. за тисячку з пересилкою 45 кр. (деінде коштує тисячка найменьше 85 кр.)

Евген Якубович

учитель при карнім закладї в Станїславові.

Порад що-до плеканя гусїницї удїляю радо.

Чистий дохід призначую на будову „Народного Дому“ в Чернівцях.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

має на складї отсї свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛЇОТЕКА“

для молодїжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по **1 зр.** за річник, а всї 7 разом **6 зр.**

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чемних дїточок.“

32 сторін. Цїна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

На почтову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кожду поодиноку книжочку.

Замовленя приймає й редакция „Буковини.“

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT,

Jahresausweis

і Шкільні повідомленя

(Schulnachrichten)

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Із Найвисшого приказу

Єго цїс. і кор. Апостольского Величества

устроює ц. к. дирекция льотерийних доходів

XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЬОТЕРИЮ,

з котрої чистий дохід присьвятить ся

ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ

сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на

„РУСКИЙ ДІМ НАРОДНИЙ“

в Чернівцях.

Ся льотерия обнимає 7816 виграних в готівцї,

подїлених на

148 виграних головних із **3834** попередними і **3834** слїдуючими

в загальній скількости

165.000 корон в золотї та **100.950** зр. риньских а. в.

Тягнене послїдує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол.

Оден льос стоїть 2 зл. риньских а. в.

Льоси продає і адмінїстрация „Буковини.“

Льоси можна купити і в ц. к. льотерийних урядах, у всїх льотерийних коллектурах, в продажах тютюну, в урядах податкових, почтових і телеґрафічних, в конторах виміни, в урядах стаций желїзничих і др.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL